

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A klerus kötelmei a sajtóval szemben *)

Ki írjon az ujságokba? Ki dolgozzék a hírlapok számára? Sok mindenféle választ adhatnánk e kérdésekre, ma azonban megelégszünk egygyel. Az ujságokba mindenekelőtt azok irjanak, a hírlapoknak azok dolgozzanak, kiknek ez különösen érdekükben van, különösen kötelességük t. i. a lelkészek. Az írott szó a kath. egyháznak mindig teljes figyelemben és méltánylásban részesült. Midőn szt Pál apostol Rómában fogva volt, éppen akkor, — midőn a küzdő egyháznak legnagyobb szüksége lett volna reá, nem ült ő sirva egy szegletbe, hogy panasolja a gonosz idöket, nem, hanem iseni sugallatra megírta hallhatatlan leveleit. És IX. Pius az 1869 év nyarán egy hírlapírónak szt. áldását adá reá, a következő jelentős szavakat mondta: „Ma egy jó hírlapíró többet használ az egyháznak, mint egy predikátor.“ Ezt mondta a pápa szóról szóra, de a lelkészek, ugy lát-szik, nem mind, nem mindig és mindenütt vannak ugyanily véleményen. Először is értsük meg egymást! Nem azt akarjuk mi, — hogy a lelkipásztor előbb a hírlapokba írjon s csak azután lásson hivatalos dolgai után. A plebánosnak semmi esetre sem szabad gazdasszonyát az iskolába s általa a gyermekeknek talán ilyes izenetet küldenie: Menjetez haza tiuk! A plebanos ur nem tarthat ma keresztény oktatást, mert a „heti tudósítást“ készíti. A lelkész-

*) Lelkünk-ből szakadt egy cikk ez, mely a „Havi Közlöny“ cz. kiténő folyóirat ez idei juniusi füzetében látott napvilágot, és melyet oly általánosan s érdekes voltánál fogva lapunkba is átvenni nem tartottuk czélszerűtlennek, megjegyezvén, hogy ezen kérdést nem fogjuk elmulasztani a mi specialis körülményeinkhez alkalmazottan egy kicsé bővebben is tárgyalgatni, mihelyt erre időt szakíthatunk magunknak. Érdekes thema ez különösen napjainkban, midőn a sajtó téréen, ugyszólva kizárólag a hírlapirodalom tartja a kormánygyeplőt kezében, megérdemli, hogy ismételten is megbeszélés tárgyává tegyük.

Szerk.

nek, ha bekopogtatnak nála és fel a hegyek közé egy beteg agg anyóka-hoz hívják, nem szabad ablakát felrántva kikiáltania: „Menjetez a szomszéd plebánoshoz, nekem egy cikket keid felírnom.“ Nem, ez nem lenne egy pap, egy lelkipásztor szava; legelőször és mindenekelőtt egy imádság, elmélkedés, a theologiai tanulmányok, a betegek, a hivatal s a lelkipásztorokodás, hanem azután kedves barátim, azután a szivre a kézzel! Nem marad ezek után egy szikra idő sem arra, hogy valamely jó ujságba néhány sort írjunk? Ne fakadjatok ki előttem, hogy a hírlapok valóban egy batkát sem érnek, nincs bennök semmi, a mit érdemes volna elolvasni. Kedves barátom! Ha te olyan jól tudod, mit érdemes elolvasni s mi unalmas: — itt a tinta és papír, szaporán rajta, mutasd meg munkáiddal, hogyan kell olyat írni, ami az olvasásra érdemes. Amde nemcsak a renyhe akarát az, a mi a legtöbbet visszatartja attól, hogy ujságba irjanak, hanem mert igen soknak még sejtelve sincs a sajtó fontosságáról. — Hogyan volna másképp lehetséges, hogy a katolikus lelkészek ezreire alig esik tiz, kik ex professo a hírlapokba dolgoznak? Ha néha egy községet vagy egy lelkészt az ujságokban személyesen megtámadnak, másnap reggel természetesen megjön az illető válaszsza is és e válasz reudesen ama vigasztaló bevezetéssel kezdődik: „Nem az én dolgom ugyan a hírlapokba írni,“ okos beszéd: Hogyan? Mig az egyházat megtámadják, a hitet kigunyolják és a jó erkölcsöket aláássák, addig az egyház világosságai a véka alatt rejtőzködnek, ez nem az „ő dolguk;“ — csak ha szt. testüket érintik, akkor mozdulnak meg, épen mint a csigák, ezek sem dalolnak, nem beszélnek, egy hangjukat sem halljuk, mig a bográc alatt tüzet nem gyujtunk, akkor fütülni kezdenek. Igen! A harcz és vihar idejében naponta álljanak helyt a hírlapok az egyházért és a lelkészekért, egyénekért és dolgokért, hanem a béke idején csak igen kevesen gondolnak arra, hogy valamely derék lapnak bár egy-két előfizetőt is szerezzenek, ez nem az ő dolguk! De az ily értelmetlenség nagyon su-

yosan s naponta megbosszulja magát! Oly időkben tehát, midőn az emberek predikációkra nem igen járnak és csak újságaikra esküsznek, minden igazi lelkésznek mulaszthatatlan kötelessége a jó hírlapokat támogatni. Azt hiszik talán, hogy az előfizetők és a tömeges tudósítók a rossz hírlapokba csak úgy sült galamb módjára röpöködnék; Oh nem, ez fáradságba, megerőtletésbe kerül; de azok az emberek nem riadnak vissza a fáradságtól. És föltéve azt is, hogy a rossz hírlapoknál nem kerül az annyi munkába, annál inkább kötelességünk nekünk dolgozni, írni, működni mind az utolsó emberig! Mindenesetre szomorú és megszégyenítő, hogy néha maguk a lelkészek támogatják a rossz lapokat és megbotránkoztatják hiveiket. De békességben váljunk el; — ha egyik-másik szót kissé keményebben mondtam volna ki, magam is sajnálnám. Legyen vigasztok az, hogy jót akartam! Mára elég vagy mint egy humanista illendően kifejezi: „Claudite jam rivos pueri, sat prata biberunt.“

Miben áll a kath. egység?

(Dogmatikai elmefuttatás)

„Unus Dominus, una fides unum baptisma.“ Eph. 4. f. 5.

Ha megtekintjük a prophéták jövődőléseit s azoknak Jézus Krisztusban való beteljesedését, látni fogjuk, hogy Jézus földi élete mulékony tünemény nem lehetett, sem az általa hirdetett igazság ígéje üres, elhangzott szózatnak nem mondható. Mert amint ő maga is több alkalommal jelzi, azért szállott mennyből alá, hogy a bünbe esett emberiséget Istennel kibékítve az örök üdv részévé tegye. — De minthogy a megtestesülés titkának méltósága maradandó, örökre fennálló eredményt kíván, egyházat alapítva, melynek alapjául a kath. egységet téve, melyért mennyei Atyjához így imádkozott: „Nem csak ő érettök (Apostolaiért) könyörgök pedig, hanem azokért is, kik az ő igéjök által hinni fognak bennem, hogy mindnyájan egygyé legyenek, a mint te, Atyám, énbennem, és én tebenned, úgy ők is mibennünk egygyé legyenek s így elhigye a világ, hogy te küldöttél engemet.“ (Ján. XVII. 20. 21.)

És ezen hitegységben jelt ada a világnak amaz örök igazság megismerésére, hogy mi katolikusok Istentől vagyunk s egyedül csak a rom. kath. anyaszentegyházban egyesülhetünk vele.

Lásuk tehát, miben áll ezen kath. egység? A kath. egység a hiveknek azon észszerű összhangzó vallási és erkölcsi meggyőződésében áll, miszerint a kath. egyház Krisztus tekintélyével tanít, Krisztus malasztjával szenteli meg hiveit és Krisztus hatalmával kormányozza őket az üdvösség útján.

De miként jöhetnek a hivek ezen meggyőződésre, vagyis miként lehetnek ezen egységnek alkotó elemei s így a kath. egyháznak, mint Krisztus testének tagjai?

Erre nézve első kellék az, hogy a kath. egyház kebelében legyenek, mert „a ki nincs velem, szétszór“ mondá üdvözítőnk; már pedig az egyház Krisztus teste, a ki tehát nincs ennek kebelében, nélkülözi azon természetfölötti kegyelmet, mely minden valódi tagot hit- és szeretet-egységre indít, vagyis nem képez egy testet Krisz-

tussal. — Ebből egyszersmint látszik, hogy a kath. egységnek második kelléke: a hitegység. Ezt bizonyítja egyházunknak majdnem kétezredéves multja, melyből látható hogy a katolikusok mindenha, mindenütt ugyanazon hit és erkölcsi igazságokat vallották, melyeket ma hiszünk és vallunk, vagyis szt. Pál apostol szerint: „Egy a hit, egy a keresztség.“

Allításom igazságát bizonyítják az anyaszentegyházban mindenütt elfogadott ugyanazon tartalmu hitvallások, továbbá a zsinatoknak azon határozatait, melyek a hit-egység fentartása végett hozattak. — Vagy nem ezt mutatják-e a közimák, ünnepek és káték, melyekben lényegileg ugyanazon hit- és erkölcsi tanok foglaltatnak, s melyeket a kath. egyház oly éberén és feltékenyen őriz, hogy tagjai közül mindazokat, kik e tanokkal meg nem egyezőt vagy ellenkezőt vallottak, előbb azok visszavonására felhívta, s ha ezt megtagadták a kath. egységből kizárta.

A kath. egységnek harmadik kellékét képezi a belső hitegységnek külső egységes kinvomata vagyis az isteni tisztelet. Mivel a kath. egyház hivei mindenütt az egész világon ugyanazon vérontás nélkül való szt. áldozatot mutatják be, melyet hajdan az első keresztyének; ugyanazon szentségekkel élnek, melyeket Krisztus Urunk rendelt s melyekkel a hivek az egyház kezdete óta éltek. — S midőn ez így van, mily megnyugtató tudat vezérli a valódi keresztyényt végczélja felé, mily édes érzés fogja el szívét, tudván azt, hogy a föld kerekességén a hol csak hitsorsosai találhatnak, ugyanazon egy igaz Istent ugyanazon módon imádják s így bárhová vesse őt a sors keze, mindenütt otthonosnak érezheti magát, mivel látja, hogy már alig van az ismert világnak oly tartománva, hol ugyanazon hitet valló, ugyanazon reményt és szeretetet tápláló hitsorsosok nem találhatnának.

Azonban mindezen kellékek még nem elégségesek önmagukban a kath. egység létesítésére, mert ezekkel többé-kevésbbé birnak a felekezetek is: — egy más kelléket szükség tehát feltüntetni, mely a kath. egyházat világosan jelzi és a felekezetektől megkülönbözteti. Ez pedig nem más, mint ama szoros egyesülés, mely által a kath. anyaszentegyháznak összes hivei, — kik nemzetiség, nyelv, szokás és éghajlatra nézve annyira különböznek, — egy összefüggő egészet képeznek; melynek életető eleme a hit, remény és szeretet, központja pedig a római pápa. Krisztus helyettese. Szt. Péter utódja. — Mert a pápai székben található fel a kath. egységnek külső elve, — az isteni tekintélyvel felruházott kormány. — mely mint a hit és erkölcsi igazságok csálhatatlan őre, oly szükséges ezen egység létesítésére, hogy anélkül, hasonlóan a felekezetekhez, még csak helyes fogalmat sem szerezhetnénk a valódi kath. egységről. — Vagy nem ez látszik-e minden egyes felekezet életéből? Ezek ugyanis nemcsak nem birják, de sőt nem is ismerik azon egységet, mely Krisztus egyházának egyik kiváló caractere.

Miután t. i. leszakadtak az erkölcsi és szellemi egység egyetlen és legnagyobb törzsről az egyháztól, az emberi vélemények sokfélesége ehinaí válaszfalként áll közöttük. A déli protestáns felekezet már nem érti az éjszaki protestáns szavát. Amit azok hisznek, ezek vagy hiszik, de csak részben, vagy pedig teljesen tagadják. —

Tagadják és pedig azért, mivel ezeknek elvei, érkei, szenvedélyei nagyon távol állanak amazokétól. S ha volt is néha némi egység közöttök, az sokáig nem tarthatott, az a nemzeti és politikai szenvedélyek szirtjei között elenyészett, mivel az nem az istenileg rendelt külső elv, vagyis kormány, hanem csak érdek, vagy durva, rettegesben tartó erőszak eredménye volt. — Nevezhetik társulataikat istenileg létesített hierarchianak, azonban annak jellegét soha sem fogják felolteni, mivel a „hol nincs Péter, ott nincs katolikus anyaszentegyház“, s hol nincs kath. egyház ott nincs Krisztus, a hol nincs Krisztus nincs kath. egység.

Hivatkozhatnak ugyan valaki a kath. egységgel szemben az egész világon szétszórt zsidó nemzet vallási és nemzeti egységére: azonban ezt a kath. egységgel szemben valódi egységnek mondani nem lehet, és pedig azért, mivel az erkölcsi és szellemi egységnek legfőbb tényezője, az egy közös fő alatti egyesülésnek még csak nyoma sem található náluk. De hogy is? mikor még egy országban sincsenek egy közös fő alatt.

Egyedül tehát Peter hajója, Krisztus egyháza áll még sértetlen egységben az idők viharai közepett. Csak Péter hajója bír azon fonséges, isteni jelleggel, melynélfogva minden egyes szava, minden rendelete messze túl az Óceánon vízhangra tatal. „Amerikanak beszél? Europa elragadtatva olvassa oktatásait. Franciaországban szól ajka? Felkesülve hallják azt Ázsiában, Afrikában, a Duna és a Tiber partján — mindenütt.“ S mi ennek az oka, ha nem a kath. egység, mely míg egytelől a tanítvány azonosságát hozza létre, addig másfelől a tanítványok érzelmenek és szellemének egységet kölcsönöz. — Ezen egységben is fog maradni az egyház, mert írva van: „a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.“ Ezen egységben érhetjük csak el végcélunkat, ha t. i. majdnem ketezredéves multunkho: méltóan rendithetlen hűséggel ragaszkodunk ama kösziklához, mely mint az igazság oszlopa és erőssége ugyanazzen hit, remény és szeretet által egy szerves egészsze fog mindig alakítani.

Ezen szoros ragaszkodásnak fényes példáira találunk egyházunk történetében, melynek tanúsága szerint a kath. hívek a kereszténység bölcső-korától kezdve egészen napjainkig mély tisztelet és szeretettel adoznak a római pápának. Hisz alig nyerte el szt. Péter a mártyr-koronát, az egész kereszténység elismerte a római püspököt szt. Péter törvényes utódjaul. — Még földi fény, nagyság nem ekté a római apostoli széket, sőt ellenkezőleg szegénység, nyomor és kegyetlen üldözés volt osztályrésze, s mégis tántoríthatlan hűséggel ragaszkodott hozzá az egész keresztény világ. Mi ennek az oka, ha nem a kath. egység? A római apostoli szt. széknél kerestek felvilágosítást egyes püspökök, itt kértek tanácsot a kath. fejedelmek; itt nyertek menhelyet az üldözöttek jeleül annak, hogy a kath. egységnek éltető eleme a római szt. szék iránt való törhetlen hűség.

Ezekből látható, hogy a kath. egység nem csupán emberi mű, hanem az eredményeiben oly csodás isteni akaratnak legbámulandóbb és emberi észszel föl nem fogható kifolyása, vagyis erkölcsi csoda, melynek valódiságáról csak az isteni tekintélyt elismerni nem akaró ész kétkelkedhetik. — Mert ha megtekintjük a fennelb jelzet-

tek alapján ezen egység természetét, látni fogjuk, hogy azt nem lehet levezetni az egyház külső kormányából, hanem szükséges feltételezni az isteni bölcs közreműködést. — Allításom igazságát bizonyítja a felekezetek története, melynek tanúsága szerint „semmiféle emberi tekintély nem képes a belső meggyőződésekben valódi egységet és állandóságot létre hozni, legyen az egyéni tekintély vagy egyesekből létre jött testület.“ — Nem és pedig azért, mivel az emberi tekintély nem képes meg-egyező, összhangzó nézetet teremteni az egyesekben, minthogy valahányszor valamit állít, a nézetek az emberi természet alapján megoszolnak, sőt meg is változnak. Ha tehát a kath. egyház kebelében egységet találunk, azt az egyházi legfőbb tekintély — és az egyház híveinek természet fölött való hitéből magyarázhatjuk meg. — Mert valóban csak Isten által rendelt egyházi tekintélynek van joga és ereje alattvalóitól hitet követelni és őket ezen hitre kötelezni, csak az isteni malaszt ereje képes egységben tartani a híveket és az örök czél elérésére segíteni a lankadókat.

Hogy a kath. egység erkölcsi csoda jellegével bír, mutatja az egyháznak három első százada, melyekben ezen egység oly erős és mély meggyőződésben nyilvánult, hogy a vértanúk milliói megvetve minden kedvezést, minden ígéretet, nem ijedve vissza a vérpadtól, nem a vadállatok vérszomjas tekintetétől, készebbek voltak inkább életüket feláldozni, hogyszen hitbeli meggyőződésökről lemondjanak.

De valánint az egyház bölcső-korában, úgy jelen napjainkban is nagy szükség van ezen erkölcsi csodára. Mert egyedül ez képes övszerű szolgálni a válság napjaiban a jelen társadalom kóros állapotai között. Ez menti meg a katolikusokat a vallástalanság öldöklő metyelyétől: ez tanítja meg a hit bölcsészetre s az istentagadás képzetelenségére a hitetlen bölcsészettel szemben és végre ez a keresztény erények gyümölcsével táplálja az igaz hívőt.

Hiába nevezik elleneink ezen egységet szellemi rab-szolgátságnak, mely a lelkiismeretet bilincsekbe veri, mert összevetve a kath. egyházban élő nemzetek történetét más nemzetekével, látni fogjuk, hogy az előbbieket mindig több és jobb érzékkel bírtak a szabadság iránt, sőt nagyobb mérvben élvezvén azt, több önállósággal gondolkodtak és éltek, mint az utóbbiak. S midőn ez így van be kell ismernünk, hogy „a kath. egység egy isteni eszme, és tényleg oly nagyszerű látvány,“ melynek a földön létező társulatokban még csak árnyéka sem található.

Verebesi.

T Á R C Z A.

Temesvár ostroma 1551-ben.

(Történeti beszély.)

Jelige: Nem méltó rá, hogy a hazá
Szívében hordja annak emléket
Ki a hazát szívében hordozá?
Petőfy.

(Folytatás)

Temesvár és az ezt körülkerített török táborra az éj leple borult. A hold sugarai olykor-olykor a felhők közül kibontakozva, megvilágíták a bástyákat és a hatalmas kőfalakat. Az örök egyhangu lépései zavarák csak a

csendet. A török tábornak hatalmas őrtüzei sejtetik az ostromló sereg nagyságát. Ki az, ki az éj sötétjében ott ama halmok felől közelg?

A homályban nem lehet felismerni. Lassan lopódzott közel a török őrszem felé, mely a magányos fűzfá mellett áll. A jó töröknek szemei csak alig pislognak, ha olykor felnyílnak, ijedten tekint körül, de csak egy pillanatig, míg ismét erőt vesz rajta az álom s nekidőlve a fának, édesdeden szunyad. De most, mintha a közelgő veszélyt érezné, nyughatatlan lesz álma, azt álmodja. — Mintha ama bokor zörögne, mindegyre közeledik a zaj, s midőn fel akarná nyitni szemeit, vasmarok szorítja át nyakát, egy erős kar kicsavarja kezeiből lándzsáját s mielőtt egyet szólhatna hideg vas hegyét érzi mellének irányozva.

„Egy szót se, vagy a halál fia vagy!”

A halálra rémült, ha akart volna, sem tudott egy szót is kiáltani. „A jelszót hamar, mondd a jelszót!” — „Kazun és Rosana” hörgő rémületeben s ez volt az utolsó szava, mert a tör behatolt, hová irányozva volt. Az éjjeli kalandor szerencséjére a hold vastag felhők között bujkált s nem engedé, hogy a közeli őrcsapat észrevegye, mint teszi fejére a megölt török turbániát s veszi magára öltönyét, kezébe dzsidáját. Mindez pillanat műve volt s a másikban már ott állott mozdulatlan a fűzfa mellett, a hol a tetemet a bokorba rejté. Nem kellett sokáig várnia, eljött nemsokára a felváltás ideje. Jött egy más csapat, s miután a jelszót felváltva elmondták, fel lett váltva s a táborba ment a jövevény a társakkal együtt. A vízvárral szemközt egy magaslaton állott a nagyvezér sátra, tetején három lófarkos jelvényvel. — Terjedelmes volt s több szobából állott, egy csapat janicsár örködött a sátor bejárata előtt. A nagy szobában épen haditanácsra gyűlének össze a pasák és vezérek Drága kereveten félkörbe ülve hallgatták a nagyvezér szavait, ki egy trónus formán ült és szólott:

„A vár nem tarthatja magát sokáig, őrsége kevés számu, nagyobbára polgárok, nők és gyerekek, melyek csak megnehezítik a védelmet. Élelem, lőszer is kevés van, így tehát, mint mondám, nem állhat ellen sokáig a paradisah hatalmas seregének. Továbbá még mind nehezebb lenne a vár elfoglalása, ha tisztán magyar lenne az őrség, de felerészben spanyol és német katonák vannak a várban. Hogy mily hősök ezek, úgy hiszem többször tapasztaltuk pl. a mult évben Székes-Fehérvár ostrománál.”

„Soká tartsa életed Allah, nemes nagyvezér,” szólott utána Khárum a tatár khán, egy a férfikor teljében lévő férfiú „a padischah hatalmas seregének gyöngye te vagy, szavaid felhevítenek, mint Tokaj nemes bora, tetteid dicsőségével tele a félvilág. Ki is állhatna ellen karjaidnak? Igen, nemsokára romba fog dőlni e vakondtúrás is, mely a próféta diadalmas seregének utját állani merészkedett!” „Köszönöm bizalmadat tatárjaim hatalmas khánja. Mielőtt Stambult elhagytam, Mohamed szent szakállára esküdtem, hogy Temesvár, Eger és Szolnok várak ormaira a félholdat fel fogom tüzni. Te vagy és valál leghivebb bajtársam, nemsokára szorosabb kötelék is fog egymáshoz fűzni bennünket. Minden tehát úgy lesz, a mint megbeszéltek. Az ostromot és főrohamot holnap-

után kezdjük meg, addig Narbó pasa és a tűzörség főparancsnoka is felállíthatja útegeit.”

És ezzel felemelkedvén, jelt adott a vezérek távozására, mire azok mély hajlongások közt elsiettek. A nagyvezér egy darabig magányosan, gondolatokba merülve járt föl s alá, míg végre egy szőnyeg ajtót emelvén fel, egy más szobába lépett, mely arannyal átvert szőnyegek és drága fegyverektől csillogott. De ennél még pompásabb volt a szoba, melybe most lépett be s melyből kellemes illat áradt a belépőre. A kereveten egy fiatal leány nyugodott, szempillái félig zárva fedék a fekete szemeket, melyek bűbajos villámokat löveltek. Aikái a félig nyílt rózsához hasonlóan nyitva állának.

Csendesen lépett a kerevethoz a vezér, lehajolván gyengéden érinté az ajakot, mire ez őt karjaival pajkosan átölelé. „Hát nem alszol-e még Leima?”

„Nem atyuskám, tudtam, hogy ma még engem meglátogatsz, lásd én úgy szeretlek téged, úgy örvendek, ha közelemben vagy. Hiába hallgatom madaraim énekét, hiába figyelek rabnőim bohóságaira és meséire, sem kis majmom bohósága nem derít fel már, mindig unatkozom.”

„Nemde, megmondám Leina, hogy úgy lesz, midőn könyörgéseid és rábeszéléseidnek engedve, könyelműen beleegyeztem, hogy magammal hozzalak táborozásomban. Héj lányom, a hadiárat nem kirándulás, sokat kell itt nélkülöznünk. Stambul, a márvány tenger, Kis-Azsia rózsaligetei, a kéjlakok távol vannak, ilyeneket itt nem találsz.”

„Oh nem atyám, elhatározásomat nem bántam meg, hisz közeledbe lehetek, ez rám nézve mindent pótol, — nézni diadalaidat, részt venni dicsőségedben, van-e ennél szebb és boldogítóbb.”

„Csak hogy az a dicsőség elégtövises. Tudod jól mennyi cselszövénybe került, míg diadalaim daczára a sultán kegyét biztosíthattam. Egy szerencsétlen ütközet és készen áll számomra a kegyvesztés, sőt talán a halál is.”

„Mire való is ez a sok vérontás, nem jobb volna, ha a hatalmas Szultán, megelégedne ugysis óriási birtokával. Valahányszor harcra indultok, mindig azt hangoztatjátok, hogy a próféta hitét terjeszteni és a hitetleneket megigáznai czélotok. Elég széles országokon uralkodik a félhold. Nézd a keresztények sem oly hitetlenek, Jézust hiszik, kiről azt mondja Mohamed is, hogy nagy próféta volt, ki a keresztfán meghalt az igazságért. — Ezóta tisztelik a keresztet. Én is, nem tudom miért, mindig tisztelettel nézek a keresztre. Oly édes emlékeket ébreszt bennem is ez a jel. Gyermekkorom egy szép korszakára, midőn édes anyám ölébe ültem. Egyedül voltunk, megcsókolt és félve körülnézvé, egy kis keresztet vett elő kebléből. Elbeszélte mi az, majd áldólag emelte felém. Azt mondta, ha bú és viszontagságba jutok, ha már a próféta sem segít, csak vegyem elő a keresztet, csak fo-hászkojnak bugzón ahoz, a kinek szenvedés ágya volt s bizton remélhetem bajom enyhülését. Én ezt nem beszéltem el neked, de most elmondom. Tudod-e, mikor oly nagy beteg voltam és semmi orvosság, — a derviseknek semmi imája sem használt s te oly annyira busultál? — Akkor is ezt a keresztet vettem s lásd hamar meggyógyultam.”

A nagyvezér türelmesen hallgatá végig leánya elbeszélését s végre szeliden szólt:

„Lányom, te még sok mindent nem értesz, — nem rablom el tőled gyermeki hitedet, boldogítsd ezután is téged. De a padisah hatalmas zászlóinak Bécs és Romának tornyain lengeniök kell, hogy az egész világ elismerje, hogy Allah az Isten és Mohamed az ő prófétaja.“

Temesvár vára az akkori időben hatalmas erősség volt. Állott tulajdonképen két részből: a városból, mely háromszoros falakkal és vízzel telt árkokkal volt körülvéve, és a vízi városból, melyet hasonlóan hatalmas falak és víz környezett. A kettőt összekapcsolá egy pár kisebb erősség és torony által védett, két oldalról fallal kerített sikhátor. Magában a várban magyar és spanyol katonák voltak, míg a vízárosban spanyolok s többnyire helybeli polgárok és környékbeliek, kik nejeik és gyermekeikkel a török elől bemenekültek. A leirt jelenetek után való napon nagy mozgás volt észlelhető a török táborban. A spahik mindenfelé magas földhányásokat csináltak, a tűzerek útegeik felállításával bajlódtak és számos baromsága terhelve ostromszerekkel górnývedezve lett ide s oda hajtvá. A várbeliek sem maradtak tétlenül, mindenki, ki munkára képes volt, a vár és a falak erősítésére rendeltetett, a gyengébb helyeket megerősíték, — a házak s bástyák fedelei s minden éghető tárgy vagy lett verve, vagy sárral befedve.

A török táborból egy lóháton ülő aga magas fehér zászlót lobogtatva, kíséretve több bámész spahi által a vár felé közeledik. Midőn annyira közel volt, hogy szavai a várbeliek által hallhatók voltak, harsány hangon szólni kezdett:

„A hatalmas és meggyőzhetlen Szulejman sultán a világ urának dicsőséges hadvezére Achmed szólit fel titeket gyaur kutyák, kik e vakond turást védeni szándékoztok, ha életeteket meg akarjátok tartani és azon kegyelemben akartok részesülni, hogy szolgálí lehettek, holnap reggel 6 óráig gondolkodási időt enged, adjátok át a várat, engedjétek feltüzni rá a próféta jelvényét, ellenkező esetben nem kegyelmez még a csecsemő gyermeknek sem.“

A várbeliek, kik a falon állottak, tisztán kivethették a követ szavait. Hangos nevetés volt a válasz s valahonnan egy jól irányzott disznófark repült a szónok arcába.

A hívők haragjában tajtékozva, e rá s mindenigazhívő muzulmánra legnagyobb meggyaláztatásért fenyegetőleg emelte fel ökleit. „Megálljatok kutyák, ennek az árát megfogjátok fizetni“ kiáltá, mialatt kíséretéből egy spahi annyira nem tudta fékezni dühét, — hogy mintha szemévilágát elvesztette volna, vakon nekirohant a nehéz vaskapunak, lándzsájával nagyot ütven rá, fogát vicsorgatva. Társai bámulva nézték a vakmerő fickót és azt hívék, hogy vége, a várbeliek bizonyosan lelövik, — midőn a kisebb ajtó hirtelen kinyílik s a spahi eldobván felső öltönyeit, alól magyaros ruha tűnt elő és a nyílt várba rohan.

A vár egyik bástyájának emeleti szobájában, honnan a vasrostélylyal fedett ablakon át messze el lehetett látni a Bánát szép rónáira két férfi állott az ablak mellett. Egyik magastermetű, haján és szakállán ősz hajsza-

lak mutatkozának, tartása daliás, izmos testalkatása ropant erőre mutat, a másik középkorú, nemes arcvonású. De ha arcvonásai nem is, de öltözete elárulák, hogy spanyol, azon segélyhadakból, melyeket Károly császár segélyül küldött a törökök ellen.

„A mint megbeszéltük, ha sikerülni fog a várba kell még ma bejutnia. Adja Isten, hogy ne érje baj. Bizom személyes vitéségében és eszélyességében. Igen sok függ attól, minő hirt hozand, sikerül-e nőmnek segélyhadakat élelmiszert és puskaport gyűjteni? És ha sikeresülend beszállítani, akkor egy évi ostromnak is ellentállhatnánk. „Aldja meg az Isten, hogy sikerüljön, parancsnok Ur!“ felelt Mendoza Diego a spanyol katonák vezére. „Kigyelmed jobban ismeri helyzetünket. Bármily erősek is falaink, sem puskafor, sem élelmiszert nincs elegendő. A vízároszt a polgárok védelmére kell biznunk. — Azután igazán megvallva, spanyolaimmal sem vagyok megelégedve. Nem hazáért harcolnak ők, — mint kegyelmetek legtöbbje szedett-vetett martalóc-z-nép, hiányzik bennük, a mi lelkesítne, a hazaszeretet s azon tudat sem ad erőt karjaiknak, hogy tüzhelyökért harcolnak!“

„Elég rossz dolog az, — szomoruan tapasztaltam én már többször, ha szorul a kapezójuk, mindjárt alkudozni kezdenek, magukra hagyják a magyarokat, pedig többször tapasztá ták azt, hogy a török nem igen tartja adott szavát, ki engedi őket a várból, de utána küldi tatárait s minden eskü daczára lekaszabolatja őket. Ezelőtt két évvel dicsőségesen elvertük a falak alól a törököt, spanyolaink akkor derekasan viselték magokat, hajh de akkor más körülmények voltak! volt segítség közel. Castaldo és Fráter György Lippánál állottak, ostromolták azt s jó segítségünkre voltak.“

Ezalatt a várba jutott török, kibem most magyar öltözetében Földváryra ismerünk, a bajtársak örömrivalgásai közt a várparancsnokhoz vezetetté magát.

„Isten hozott,“ köszönté a belépőt Losonczy „nem csalódtam benned. A te ügyességednek sikerült az ellen-ségen keresztül bejönni. Szóli, mi jó híreket hozol!“

„Nemes bátyám! ötezernyi segély utban van, nőd maga vezérli őket. A terv szerint holnap hajnalban érkeznek ide s ha Isten meg segít, a török táboron át betörni kísértik meg. A jel három rakéta lesz, mire a várból is ki kell törnünk, hogy a két tűzbe vett török táboron át talán lehetővé tegyük a betörést.“

„Szólj, hogy találad nőmet, hogy van leányom?“

„Ha Isten megsegít, nődet még reggel viszontláthatod, érted és a hazáért imádkozik.“

„Viszontláthatom nőmet? oh miért nem maradt otthon! Eljön ide a viszontagságot megosztani“ és tevő hozzá alig halhatólag „talán velem meg is halni.“

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

— **Vidéki levél.** Budapest jul. 26. Nem a levelezési vágy, mivel erre a kiállítás látogatójának alig van ideje, hanem az ünnepély fontossága készitet e pár sor közlésére,

T. Szimélyi Gusztáv uj-felszentelt pap ma a szerviták templomában tartá lélekiemelő ünnepélyeségek kö-

zött új miséjét, melyen én és utitársam ntdő Takó János spirituális ur segédkezhettünk. A manuductori kedves tisztet a szerzetház priora nt. P. Hiesz Bonifác kezgyeskedett végezni. A tartalomdus és szivre ható részletekben gazdag egyházi beszédet német nyelven ft. Kano-vics Béla József-városi plébános ur tartotta. A szerzetház templomában ma épen védszentjének szt. Annának buszusa ünnepeltemet. Az ünnepélyt minden tekintetben díszessé tette a manuductor ur körültekintő gondossága, melynek folytán a templom ünnepélyes fényt öltött magára; díszessé tette a jeles egyházi beszéd, mely nemcsak az ujmisés édes anyját és rokonait, hanem a buzgó hiveket is sok izben megkönnyeztette. De díszessé tette Mozárt C. dur koronázási miséjének szabatos előadása Tek. Nosedá Gyula karnagy vezetése alatt. A soprant énekeltek Ditrich Ilonka kisasszony és Kovács Mimi asszony ő nagyságaik oly könnyűség és erővel, hogy bármédig szívesen elhalgattuk volna a kellemes éneket. Altot Engleder Gizi kisasszony, tenort Tek. Schmidt Gusztáv vasuti mérnök, basso-t Tek. Janik Ferencz ügyvéd urak énekeltek. Az egész mise nagyszerűen sikerült és méltó dicseretökre válik a közreműködőknek. A templom annyira megtelt ajtatoskodókkal, hogy alig lehetett még az oltárnál is mozogni a papságnak, sőt a templom előtere és sekrestyéje is zsufolásig meg volt telve. Az idegenre igen kedvesen hat ama buzgóság és vallásosság, melyet a fővárosi kath. nép tanusít. A templomot buzgón látogatják, ott nagy ajtatoságot fejtenek ki, az imákat az előimádkozó pappal együtt fenhangon végzik . . .

Bpest katolikus főváros: ezt tanusítja a különböző helyeken kiemelkedő templomternya, a hívők nagy száma és buzgósága; a templomok már mindenütt szűkök . . .

Az újfelszentelt áldozár erőteljes hangon tartott miséje véget érven, következett az áldás kiosztása. Oly vagygyat toltult mindenki, hogy szerencsétlenségtől lehetett tartani főkép azon ártatlan lányok miatt, kik fehérbe öltözve környeztek az oltart, mint annyi ártatlan angyalkák. Az áldás kiosztás igen sokáig eltartott nemcsak mise után, hanem az ujmisés áldozár a tal teljes segédlettel végzett vecsernye után is. A vecsernyét az említett zene és énekkar végezte ép oly szép sikerrel, mint mise alatt. A hallgatók most is zsufolásig megtöltöték a templomot. Sokan a mai napon gyóntak és áldoztak is.

Mise végével a jötekü nt. Prior ur gyűjte gazdagon terített asztala körül, hogy a sok izadáság által megliche-tősen kimerülteket restaurálja, mit a jó magyaros ételek és a sokféle finom bor elő is mozdított. Igen szépen emlékezett meg az ujmisés pap kegyes főpásztoráról az erdélyi püspök ur ő nmgaról, ki őt a papnövendékek sorába felvette és felszentelte s így ez örömnapot szerezte neki, kedves édes anyjának és rokonainak.

E meleg üzszéssel mondott megemlékezést kézséggel és tisztelettel követte a főpásztor megüzenése. A többi pohárköszöntéseket nem is emlitem idő és térszűke miatt. A vendégszeretettel nyújtott ebéd utánkövetkezett a muzikális vecsernye és az egész esti ő óráig tartó áldásosztás.

Igen örvendettünk utitársammal, hogy erdélyi partársunk ujmisés alkalmával segédkezhettünk és mintegy képviseltük a testületi jóérzelemben gazdag erdélyi pap-

ságot. Az ily magasztos ünnepélyek a vallásosság előmozdítására nagyon sokat tesznek.

Ezzel be is végzem egyszerű tudósításomat, mert a kiállítás, melyre a világ előtt büszkék lehetünk, vár. A kitől lehet, csak jöjjön és nézze meg A leírásokból csak halvány képet bir alkotni magának. A ki Budapestet és az orsz. kiállítást meglátogatja, ép úgy jár, mint Saba királynője Salamon előtt. A személy biztonsága a fővárosban meg van, hőség és drágaság nincs; a közlekedés mind a városban, mind a Dunán könnyű és olcsó. Tehát a ki teheti csak jöjjön és el ne mulassza megtekinteni a kiállítást.

Sz. I.

— **Primitia.** Főtisztelendő szerkesztő ur! Engedje meg, hogy becses lapjában röviden emlékezzem meg ama lélekemelő szép ünnepélyről, mely folyó hó 26-án a gelenczei ősrégi templomban lefolyt. E napon járula először az ur oltárához nt. Kádár József Gelenczének jó reményű szülöttje, hogy mint Melchizedek rendje szerint felszentelt pap bemutassa a Mindenhatónak az új szövetség vérontás nélküli áldozatát. Az ünnepély 11 órakor vette kezdetét mikor az ujmisés a harangok zugása mellett a papság, rokonok és a helyből ugymint a vidékről nagy számban megjelent ajtatos nép kíséretében körmenetileg vonult a templomba hol a szentlélek Isten segítségül hívása után mélt. Bálint Károly apát-kanonok kézdíszentléleki plébános ur manuductioja mellett megkezdette a legszentebb áldozat bemutatását. Ha van valami, mi az embert meghatja és a vallásos keblet szent érzelmekre hangolja, úgy bizonyára megnató egy új papot először látni az Ur oltaránál, látni minő szt. félelem és remegéssel lép oda, hogy isteni Mesterének parancsát betöltse. Látni egy ifju mint borul le az oltár zsámolyára, mint esdik Isten kegyelméért megkezdendő magasztos, de egyszerűsmind az angyali vállaknak is terhet adó pályát: látni egy ifjut, ki magát kiszakítva a családi élet kötelekeiből nemes elhatározással szenteli életet. Isten ügyének és az emberiség üdvének, hogy igazságnak világító szövétnéke legyen az emberiség előtt az élec ezer zürzavarában, hogy feddő és dongáló szavaival igaz utra terítse a tévelygőt, hogy atyai szélségével bátorítsa a csüggedőt, vigasztalja a szenvedőt, felelje az elesettet, szóval, hogy mindene legyen mindenkinek Krisztusért. — Az evangélium eléneklése után nt. Zomora Dániel imecsfalvi lelkész ur a szöszékre lépett és Üdvözítőnk ezen szavaiból indulva ki: „Elmenvén tanitsatok minden népeket“ megható beszédet tartott a papi hivatal fontosságáról és küzdelmeiről. Mise végeztével áldást adott az új pap a szülők, papság és a hivekre.

A templomi ünnepélyt a szeretet lakomája zárta be a helybeli plébános főt. Csibi Tamás ur házában, hol a szép számu vendégkoszorura, kik között ott láttuk t. Bocskor Mihály törvényszéki bíró urat, Feil Ede gym. tanár urat kedves nejével, mint oltáranyával stb. gazdagon terített asztal várt. Mint minden ilyen alkalommal, ugy itt sem hiányoztak a lelkes pohárköszöntők, melyek sorát Bálint Károly apát ur ő mlga nyitá meg éltetvén kegyelmes Főpásztorunkat *Lönhárt Ferencz* püspök ur ő nagyméltóságát, majd ismét az ujmisést. Az új pap pedig az apát urra mint manuductorára, Zomora Dániel a vendégszerető házigazdára emeltek poharat.

Végül hálával és elismeréssel kell megemlékeznem főt. Csibi Tamás urról, ki az új misés iránt már tanuló korában nagy figyelem és érdeklődéssel viseltetett, őt szóval és tettel gyámolítani nem szünt meg és első miséje alkalmával sem kimélt fáradságot és anyagi áldozatot, hogy azt minél fényesebbé és ünnepélyesebbé tegye. Deuts retribuat ei.

Nyiralji.

IRODALOM.

— a.) „**Haza és külföld.**“ tudományos és szépirodalmi folyóirat, a „budapesti szépirodalmi kör“ hivatalos közlö-lapja. 11. sz. Megjelenik minden hónap elsején Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos Thewrewk Arpád Budapesten Lovasut 64. sz. — Tartalma, mint mindig, értékes, érdekes és választékös anyagban úgy, mint irályban,

— b.) „**Tájékozás és Egyházművészeti lap.**“ Szerkesztik és kiadják Füßy Tamás és dr Czobor Béla, Budapesten lövészutca 13 sz. 1885. folyam VII. szám. Tartalma mindkét résznek nagyon változatos és érdekes — Ara 6 frt.

— c.) „**A legszentebb rózsafüzér királynéja**“ havi folyóirat a Máriatiszelet, különösen pedig e Rózsafüzér-főtestvérület, az élő Rozsáfüzér-egylet és örökös Rózsafüzér terjesztésére és ápolására. Szerkeszti s kiadja P. Angelicus. (Mária-Stern Bosznia,) 1885. Julius. III. füzet Ezen most már külső csinos alakjában is minden igényeket kielégítő, tartalomdus folyóiratot melegen ajánlyuk t. olvasóink b. figyelmébe és pártolásába. Ara 1 frt 50 kr, vagy 8 intentio elvállalása.

— d.) „**Új Magyar Sion**“ egyházirodalmi folyóirat. XPI. évf június (185.) füzet. Szerkeszti dr Zádori János Esztergomban, Tartalma: Miklós ostia püspök követsége Magyarországon. Pör Antaltól. — A harang. Dr. Walter Gyulától. — Ratisbonne Mária: Alfonz levelei saját megteréséről. — Pör alatti nagyság. Várnaitól. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Ara: 6 frt.

— **Alkalmi Beszéd.** Tazotta 1885 június 8-án mint I. Ferencz József és Erzsébet ő felségeik megkoronáztatásának 18. évfordulóján a fehértemplomi m. kir. államfőgimnáziumban Simon Péter hely. igazgató. A szerző tulajdona. A tiszta jövedelem ösztöndíj alapítására szánva. Simon Péter a fehértemplomi főgimnázium derék igazgatója, mint a beküldött beszéd is mutatja, hazánk végvidékén terjeszti, támogatja nem csak a hazafiságot, hanem annak koronáját, a felséges uralkodók iránt érzett hűséget, loyaltást is. A beküldött beszédből kilátszik, hogy ápolja az ifjuságban a nemzét egyik legszebb büszkeségét, a koronás király iránti odaadást. Örvendünk, hogy a hon végtagjaiban ugyanazon egészséges vér kering mint annak szívében. A derék igazgató fentemlitett beszédét magyar és német nyelven nyomatta ki. A magyar kiadás ára 25 kr, A németé 20 kr. A befolyó jövedelemből az önzetlen] tönnyubarát gimnáziumi tanulók felségelyezésére szánt ösztöndíj akar alapítani, épügy mint annak idején a Deák Ferenc halála felett tartott s közreboasztott jövedelemből a nagy-szebeni főgimnáziumban

alapított ösztöndíjt, mely kegyes adományok hozzájárulásával 1400 frtra emelkedett. Reméljük, hogy a t. olvasó közönségünk a nemes célért melegen pártolni jogja az eszmét. A megrendelés Fehértemplomba intézendő.

— **Isten igéje szent beszédekben.** Szerkeszti Jagicza Lajos, X. évf. 8-ik füzet. Taralom: Pünkösöd után X. vas. Épen semmi okunk sincs jó cselekedeteinkben elbizakodni. F. G-től. Pünkösöd után XI. vas. A földi javak egyenlőtlen telosztása és a szegénység szükséges és hasznos, Schulcz Károlytól. Nagy Boldogasszony napra. Igaz-e, hogy Mária dicsőségesen föltámadott és testestől fölvetett a mennybe? Noszlopi Kálmántól. Pünkösöd után XII. vas. Az ellenség szeretetről. I. F. — Szent István király ünnepén. Szent István áldásdus működéséről. Karkalics Sándortól. Pünkösöd után XIII. vas. Az Isten határtalan irgalmáról. Horváth Lajostól. — Előfizetési ára: egész évre (12 füzet) 2 frt. Megrendelhető Esztergomban

— „**Jézus szentséges szívének hirnöke.**“ Szerkeszti és kiadja Tóth Mike Kalocsán. 1885. 8 füzet. Kitünő tartalommal. Ara egész évre 1 frt 50 kr.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Nyilvános köszönet.** Alig néhány nappal ezelőtt aggodalmasan foglalkoztam a gondolattal, hogy s mikép távolíthatnám el a Keresztelő szent Jánosról címzett templomom rozszant állapotba jutott kis oltárát és helyébe egy újabbat miből állítsak fel. Szegény hiveim buzgalmát és készségét a hozzájárulásban elégtelennek tapasztalva, bátorkodtam segélyért az erdélyi főpásztorhoz folyamodni. A lángbuzgalmu főpásztor szokott kegyességével és bőkezűségének készségével azonnal hatvanöt forintnyi összeggel sietett támogatni bennünket czélba vett tervünk elérésében. „Bis dat, qui cito dat“ — gondolat visszhangzik keblünkben eme főpásztori kegyteljes jótéteményre, melyért legmélyebb hálanyilatkozatomat nyilvánosságra hozni legszentebb kötelességemnek ismerem. — Csik-Delnén, 1885. július hó 27-én. **Péter Lajos**, r. k. lelkész.

— **Jótékonyág.** Püspök urunk ő nagyméltósága a fogarasi rom. kath. elemi iskola javára 1000 frt. a csikdelnei Szűz Mária oltárkép költségeire 65, frt segélyezésekre 60 frtot méltóztatott adományozni.

— **Primitia.** A közelmultban fölszentelt új áldozároknak egyik legjelesbje, Forster János jul. 26-án mondta első szt. miséjét a hátszegi plebániái szép templomban a közel és távol vidékről is összesereglett buzgó hivek meleg részvéte mellett. Az ifju áldozárnak ez alkalommal vezetője dr. Tódor József theol. tanár s lapunk főszerkesztője volt, ki egyszersmint a szónoki tisztet is teljesítette. Mise alatt ft. Wéber Béla főesperes, hátszegi plebános ur harmonium játékaival és gyönyörű gregorianus miseénekeivel fokozta a meghatótt hívők áhítatát. A szt. ténykedések után az ujmisés tehetséges szülei által adott hatvan terítékű fényes ebéd következett, — melyet sikerült pohárköszöntők fűszereztek. Az első pohár

rat primitíans főtisztelendő Lönhart Ferencz püspök ur ő Nagyméltóságára emelte, szép szavakban adván kifejezést a kegyes főpásztor iránti hálás érzelmeinek, — dr. Tódor József pedig viharos éljenzések között az új misést köszöntötte fel. stb. stb. — Kívánjuk, hogy azon ártatlan boldogság, mely az ujmisés arczáról oly szépen sugárzott le, alandó és zavartalan legyen szép, de tövise pályáján!

— **A budapesti állami közép-ipartanodában** a beiratások ezután szeptember hó 15-ő napjától nem 15-ik hanem csak 10-ik napjáig tartanak. A belépni óhajtó tanulóktól előzetes gyakorlat kívántatik, legalább az, hogy ezen nyári szünetidő alatt a gyakorlatban foglalkozzanak s ezt hiteles bizonyítvánnyal igazolják. Szükséges végre, hogy a tanulók a beiratáshoz szüleikkel vagy gyámjaikkal jelenjenek meg. Budapesten 1885. július 15-én. Hege-düs Károly igazgató.

— **Egy megtért „anticlericalista.”** Taxil Leo, vagy valódi nevén Gabriel Jogand-Pagés, a hirhedt párisi „anticlericalis“-szövetség egyik legjelentékenyebb tagja a „Republique anticlericale“ szerkesztője megtért, s kérelmet intézett a párisi érsekhez, hogy oldaná fel büneitől, melyeket töredelmes szívvvel megbánt. Hogy a megtérés nem perczní felhevülés, hanem komoly meggondoltság eredménye, mutatja a levél, melyet az „Univers“ szerkesztőjéhez írt s melynek egyik pontja így hangzik: . . . Ön az „Univers“ július 14-iki számában helyes érzékkel azt mondta, hogy az én lemondó levelem nem egyéb egyszerű visszavonásnál, a mely nem tartalmaz bűnbánatot. Higye el uram, hogy e bánat most már teljes . . . Ünnepelesen beismerem hibámat. De ez még nem elég az én lelkiismeretemnek. Az anticlericalis ligától kizáratásomat kérem. Mert most már nem a bánat felé vezető útról, hanem az utógondolat nélküli tiszta bánatról van szó Teljes szívemből sajnálok azon botrányt, a mit okoztam s teljes erőmből azon fogok igyekezni, hogy jóvá tegyem. Fogadja stb stb Leo Taxil (Gabriel Jogand-Pagés.)

— **Pályázati hirdetés.** A károlyfehérvári püspöki lyceumi nyomda folyó 1885-ik év okt. 0-tól nyílt pályázat utján három évre kiadatik. A nyomda áll egy teljesen felszerelt gyorssajtóból és a vidék igényeit teljesen kielégítő betű és egyéb készletekből. — Az évi bérllet összege 700, mond hétszáz o. é. frt melyet bérlő évnegyedenként előre köteles befizetni. További föltételek megtudhatók a károlyfehérvári püspöki lyceumi igazgatóságnál Gyulafehérvárt a várbán, hová egyuttal a pályázatok is 1885. szept. 1-ig benyújtandók. Pályázatok csak oly egéneknek vetetik tekintetbe, kik e téreny szakértelmöket okmányokkal tudják igazolni. Károlyfehérvárt 1885. július 20-án. — A püspöki lyc. igazgatóság.

— **Pályázati hirdetmény.** Kézdi-Szent-Lélek rom. kath. hitközségében (Háromszék megyében) a kántortanító elhalálozván, az állomás üresedésbe jött, mely-

re ezennel folyó évi augusztus hó utolsó napjáig terjedő határidőre pályázat hirdettetik. — A kántortanítónak évi rendes jövedelmét teszi: 1. 195 kalongyáni ősz- és annyi nyári gabona, mint kepe, — 2. 10 hold jó minőségű szántóföld, három forduló határban, melynek két-harmad részét minden évben használja, — 3. minden évben egyaránt használható, öt szekér szénát és négy szekér sarjut termő jó kaszálórét, — 4. oszpora mintegy 70 forint, — 5. tüzfára 45 frt, pénz a hivektől és 12 szekérnyi erdőelhetőségi illetőség, — 6. stola 90—100 frt, — 7. piom legatumi kamatokból 4 frt. Van ezen kívül közönséges kántori szállás, mely három szoba, egy konyha, kamarából és pinczéből áll, 501 négyszögöl területű belső terekkel, szerény gazdasági épületekkel és jó kúttal. Pályázni szándékozók keresztlevéllel, kántortanítói oklevéllel s eddigi szolgálatajukat és magukviséletét feltüntető bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat f. évi augusztus 26-ig bezárólag alattirt egyháztanács- és iskolaszéki elnökhöz beadhatják; mindenesetre pedig a fennebb kitett határidőn belül tetszésök szerint választandó valamelyik, a lehetőségig vasár- vagy ünnepponapon a helyszínen próbatételre személyesen jelenjenek meg. A hitközség — mint patronus — által eszközendő választás ugyan augusztus hó 30-ik napján fog keresztülvitetni. — Kelt Kézdi-Szt-Léleken, 1885. évi augusztus hó 25-én. **Bálint Károly**, apát-plebános.

— **Pályázati hirdetmény. A „hidvégi gróf Nemes Ábrahám-féle r. k. ideiglenes ösztöndíj alapítvány”-ból** rendszeresített egy **200—kétszáz** frtos ösztöndíj üresedésben lévén; arra ezennel pályázatot hirdetünk. — **Pályázati föltételek a következők:** 1. Az ösztöndíj a **sz.-udvarhelyi állami fő-reáltanodát** látogató tanulónak a sz.-udvarhelyi r. k. **finöveldeben** való szabályszerű neveltetésére és ellátására fordítatik. A 200 frtból 100 frt a növeldeben nyrendő ellátásra, 100 frt. az illető tanulók utiköltségeinek fedezésére, könyvek beszerzésére stb. fog szolgálni. 2. Ezen ösztöndíjban csakis háromszéki székely származású r. k. vallású, s a reáltudományokban való kiképeztetésére elegendő vagyonnal nem rendelkező oly jó erkölcsű székely ifjak részesülnek, **kik a reáltanoda első osztályát jeles eredménnyel végezték.** 3. A sz.-udvarhelyi állami reáliskolában e reáliskolai tanulmányokat jó sikerrel végzett ifju az ösztöndíjat elnyerheti és illetőleg megtarthatja, míg az általa választandó műgyetemen tanulmányait sikeresen folytatja. 4. A háromszéki születést igazoló keresztlevéllel a reáliskolai osztályok végzéséről szóló iskolai és a vagyoni állapotát igazoló hatósági bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok f. évi aug. 16-ig Hidvégre gr. Nemes János urhoz beküldendők, kimint kegyur a folyamodók közül egy alkalmas ifjut kijelöl, s az erdélyi r. kath. igazgatótanácsnak további intézkedés, illetve az ösztöndíj folyosítása végett, a felszerelt folyamodványokkal együtt bemutat. Az erdélyi r. kath. igazgatótanácstól. Kolozsvárt, 1885. július 24-én. Cseh Lajos, Dr Szamosi János.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: **Dr. TÓDOR JÓZSEF.**

Szerkesztőtársak: **Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.**

Nyomatott a püsp. lyc. nyouoda gyorssajtóján Gyulafehérvárt.